

בבית המשפט העליון

מ"ח 1868/18

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר

המבקש: מורד אבו אלהווא

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר מתאריך 05.03.2018; תגובת המשיבה
לבקשה למשפט חוזר מתאריך 08.05.2018

בשם המבקש: עו"ד עינת סופר-בסרגליק

בשם המשיבה: עו"ד יוסף (גיואי) אש

החלטה

1. לפני בקשה להורות על משפט חוזר לפי סעיף 31(א) לחוק בתי המשפט ננוסח (משולב), התשמ"ד-1984 (להלן: החוק) בעניינו של המבקש, אשר הורשע בביצוע עבירה של התפרצות למקום מגורים, לפי סעיף 406(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובעבירה של גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין.

אביא להלן את הנתונים הדרושים להכרעה בבקשה.

רקע

2. בתאריך 26.06.2016 המשיבה הגישה כנגד המבקש כתב אישום מתוקן בשנית (להלן: כתב האישום) לבית משפט השלום בירושלים (ת"פ 45910-02-16; כב' השופט ירון מינטקביץ'). בכתב האישום נטען כי בין התאריכים 29.01.2016 לבין 30.01.2016

המבקש טיפס למרפסת דירה בירושלים, חדר אליה, ונטל רכוש וכסף מזומן תוך שהוא זורע אי-סדר בדירה.

3. בית המשפט השלום הנכבד הרשיע את המבקש, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות, אשר יוחסו לו בכתב האישום, כמפורט בסעיף 1 שלעיל. בגין הרשעתו הושת על המבקש עונש מאסר בפועל למשך שנתיים, לצד הפעלת עונש מאסר על תנאי שהיה תלוי כנגד המבקש, במצטבר, למשך 7 חודשים; כן הושתו על המערער עונשי מאסר על תנאי, פיצויים לכל אחת מנפגעות העבירה, וקנס בסך של 3,000 ש"ח.

4. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים, על הרשעתו בדין וכנגד העונשים שהושתו עליו. במסגרת הערעור על ההרשעה, השיג המבקש על הרשעתו שהתבססה, לשיטתו, על ראיה נסיבתית יחידה – סיגריה שאותרה בדירה, ושכבדיקת מעבדה נמצאו בה שרידי ה-DNA שלו. המבקש טען, בין היתר, לפגמים שנפלו בהתנהלות המשטרה בשמירה ובטיפול בסיגריה, דבר שהביא לכך שסיגריה שונה מזו אשר נמצאה בזירה היא אשר נבחנה, לגירסתו, במעבדה לזיהוי פלילי של המשטרה. לחלופין המבקש טען לאפשרות כי הסיגריה הגיעה לזירה באורח מקרי ובדרכים שאינן קשורות בו.

5. לאחר שמיעת הטענות בערעור – הגיש המבקש בקשה לגביית ראיה חדשה, בהתאם להוראות סעיף 211 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. בגדרי הבקשה האמורה המבקש גרס, בין היתר, כי הסיגריה שעליה אותר ה-DNA שלו איננה זהה לסיגריה, אשר נמצאה במרפסת הדירה. המבקש תמך את טענותיו בחוות דעת של מומחה פורנזי מטעמו, אשר התבסס על צילומי הסיגריה, כפי שנמצאה בזירה, לבין תצלום הסיגריה ממנה מוצו שרידי ה-DNA של המבקש במעבדה לזיהוי פלילי של המשטרה. לטענת המומחה הפורנזי, אורך הסיגריה, כפי שמופיעה בתצלום בזירה, שונה מאורך הסיגריה שבה אותרו שרידי ה-DNA של המבקש, ומכאן שקיים פגם משמעותי במהימנותה של ראיה זו, עליה נשענה הרשעתו.

6. בפסק הדין של בית המשפט המחוזי נקבע כי ההסברים החלופיים שהוצעו על-ידי המבקש להימצאותה של הסיגריה בזירת העבירה נושאים אופי ספקולטיבי ובלתי סביר. בתוך כך בית המשפט המחוזי דחה את סברתו של המבקש שלפיה ייתכן כי הסיגריה "הושתלה" על ידי חוקרי המשטרה, נוכח היעדר תשתית עובדתית התומכת בטענה זו. בית המשפט המחוזי אף עמד על השתלשלות האירועים הנוגעת לטיפול בסיגריה, ופסק כי לא נפל פגם מהותי בהתנהלותם של גורמי החקירה בהקשר זה.

בעקבות זאת דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה להגשת ראייה חדשה, לאחר שמצא כי אין מקום להידרש לבקשה שהוגשה בשלב דיוני כה מאוחר – זמן רב לאחר שמיעת טענות הצדדים בערעור, ושמונה חודשים לאחר שחומר הראיות הועבר לרשות ההגנה.

7. על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים – המבקש הגיש בקשת רשות ערעור לבית משפט זה (רע"פ 8999/17).

במסגרת בקשת רשות הערעור, שב המבקש ושטח, בין היתר, את טענותיו לכך שבית המשפט המחוזי שגה בדחותו את הבקשה לגביית ראיות חדשות, ובהקשר זה הוא עמד בהרחבה על ההשתלשלות העובדתית שהובילה להגשת הבקשה להוספת ראיות בשלב הדיוני המתקדם שבו הוגשה.

8. בהחלטה מתאריך 21.11.2017 דחה בית משפט זה ב-רע"פ 8999/17 הנ"ל, מפי השופט י' אלרון, את בקשת רשות הערעור. נקבע, כי עניינו של המבקש איננו בא בגדר אחד המקרים המצדיקים מתן רשות ערעור, שכן הוא איננו מעורר סוגיה עקרונית בעלת חשיבות כללית, ואין בו כדי לגלות שיקולי צדק ייחודיים.

החלטות שיפוטיות אלו – הן שעומדות ברקע לבקשה למשפט חוזר שלפניי.

טענות הצדדים בבקשה למשפט חוזר

9. המבקש טוען כי הערכאות שדנו בבקשה להוספת ראייה שגו בדחותן את טענותיו בעניין זה. לטענת המבקש, מכיוון שהרשעתו נסמכה על ראייה נסיבתית יחידה – הסיגריה שנמצאה בזירת העבירה – הרי שכל ספק המתעורר בנוגע למשקלה הראייתי, צריך להיבחן בקפידה.

בהקשר זה המבקש גורס כי מתעורר ספק של ממש, לנוכח חוות דעתו של המומחה הפורנזי מטעם ההגנה, אשר בחן את תצלום הסיגריה שנמצאה בדירה, והשווה אותה לסיגריה בה נמצא ה-DNA של המבקש. לשיטתו – המומחה הגיע לכלל מסקנה כי הסיגריה שנבדקה במעבדה לזיהוי פלילי של המשטרה (ושהועברה להגנה) – איננה אותה סיגריה שנמצאה וצולמה בזירת העבירה.

10. לעמדת המבקש, הבקשה להוספת ראייה הוגשה על-ידו בהליך הערעור מסיבה מוצדקת, שכן רק לאחר הגשת הערעור התגלו בעניינו "ראיות חדשות ומזכות" שלא היו ידועות לו טרם הגשת הערעור. על-פי הטענה, בניגוד לתמונות הסיגריה, כפי שנמצאה בזירת העבירה, הרי שתמונות הסיגריה ממעבדת הזיהוי הפלילי של המשטרה, בה אותה ה-DNA של המבקש, הועברו לידי ההגנה רק לאחר הגשת הערעור. למרות זאת, לטענת המבקש, בית המשפט המחוזי נמנע מלדון בטענותיו לגופן, ודחה את הבקשה להוספת ראייה רק מן הטעם שאין היא בגדר ראייה חדשה המצדיקה מהלך חריג של היתר להגשת ראיות בשלב הערעור. לשיטת המבקש, בית המשפט המחוזי שגה בקביעתו זו, שכן יש לראות בחוות הדעת של המומחה מטעמו משום ראייה חדשה ומשמעותית, שהרי ראייה זו היא "תוצאה של הסקת מסקנות מצטברת שנלמדה באופן דינמי ומתפתח תוך כדי השתלשלות והתקדמות התיק בבתי המשפט-קמא וכי לא היה בידו של המבקש להגיש את הראייה החדשה בבית משפט השלום".

11. המשיבה טוענת מנגד כי הבקשה נסמכת על תשתית עובדתית ומשפטית זהה לזו שנידונה בערעור ובבקשה לרשות ערעור שהוגשה לבית משפט זה. לטענתה, הבקשה שלפניי היא ניסיון נוסף מצד המבקש להעלות שוב עניין שנדון זה מכבר ונדחה לגופו. על כן, המשיבה סבורה כי אין מקום לשעות לבקשה, שכן היא איננה מגלה עילה להורות על קיומו של משפט חוזר.

הכרעה

12. לאחר שעיינתי בבקשה למשפט חוזר, בהחלטות הערכאות הקודמות, בפרוטוקול הדיון בערכאה המבררת ובתגובת המשיבה – נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות. טעמי לכך יובאו להלן.

13. כידוע, הליך המשפט החוזר והיענות לו שמורים רק למקרים חריגים ביותר המצדיקים זאת. בסעיף 31(א) לחוק, קבע המחוקק מספר עילות העשויות להצדיק משפט חוזר. העילות הן: פסיקה כי אחת הראיות שהובאו בפני בית המשפט יסודה בשקר והיא יכולה לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון; עובדות או ראיות העשויות לשנות את תוצאות המשפט; אדם אחר הורשע באותה עבירה, או חשש של ממש לעיוות דין.

באמצעות תנאי-סף אלה ביקש המחוקק ליצור איזון בין שני ערכים: סופיות הדיון והודאות המשפטית מחד גיסא, ומאידיך גיסא – חשיפת האמת ומניעת הרשעות שווא (ראו: מ"ח 4990/14 דאוד נ' מדינת ישראל, פסקה כ"ח (28.04.2015)).

14. כמתואר לעיל, הבקשה שלפני ממוקדת בטענה כי בידי המבקש עובדות, או ראיות העשויות להצדיק קיומו של משפט חוזר (בהתאם לסעיף 31(א)(2) לחוק), ולחלופין – בטענה כי אי-העתרות לבקשה ולראיה החדשה המצורפת לה, תביא לעיוות דין קשה למבקש (בהתאם לסעיף 31(א)(4) לחוק).

בהקשר זה אציין, כי לצורך עריכת משפט חוזר עקב קיומה של ראיה או עובדה חדשה, נדרש המבקש להציג תשתית ממשית שיש בכוחה לשכנע את בית המשפט כי הראיות או העובדות הנטענות יכולות היו לשנות את תוצאת המשפט לטובתו (ראו מ"ח 7848/14 פלוני נ' מדינת ישראל (2015)).

15. המבקש לא צלח את המשוכה הנ"ל. ליבת הבקשה היא בטענת המבקש כי יש בחוות דעת של המומחה מטעמו – אותה ביקש להוסיף כראיה בשלב הערעור – כדי לשנות מהרשעתו. ואולם, טענה זו נשמעה ונדחתה בערכאות הקודמות שדנו בעניינו של המבקש, לרבות בית משפט זה. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע, כי אין להעתר לבקשה להוספת ראיות, לאחר שלמבקש ניתנה שהות מספקת לפעול בעניין זה, שכן חומר הראיות הועבר לרשותו זמן רב קודם לכן. אף בית משפט זה קבע כי אין בטענות המבקש כדי לשכנע כי דחייתן תוביל לעיוות דין שייגרם למבקש, וכי נוכח השלב הדיוני המאוחר בו בחר המבקש לצרף את חוות דעת המומחה כראיה מתעורר "פסק רב בכוח השכנוע הטמון בראיה".

16. בנסיבות המתוארות לעיל – דומה כי יש בבקשה שלפני משום ניסיון נוסף מצד המבקש להעלות טענות שנדונו ונדחו לגופן במהלך הערעור ובבקשת רשות הערעור, ובידוע הוא כי הליך המשפט החוזר איננו משמש כ"ערעור בגלגול רביעי", או כמסגרת דיונית הנדרשת לשאלות, אשר נידונו כבר בערכאות הקודמות (מ"ח 3139/13 רחמיאן נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (2014)).

17. לגופם של דברים, נראה כי החלטות הקודמות שניתנו בעניינו של המבקש – הגיונן בצדן. לא אחת נקבע בעבר כי הצגת ראיות בשלב דיוני מתקדם, או זמן ניכר לאחר מתן פסק הדין המרשיע, ללא טעם סביר לאי הצגתן בעת בירור המשפט, עלולה לעורר חשש בדבר אמינות הראיות. ביחס להליך המשפט החוזר, נקבע כי הצגת ראיות

לאחר מתן פסק הדין אף עשויה להגדיל את משקלו של אינטרס סופיות הדיון באיזון בינו לבין הצורך בבירור האמת במסגרת בקשה למשפט חוזר.

18. בענייננו, המבקש אמנם טען, כי הגיש את הבקשה להוספת ראיות רק בשלב הערעור כיוון ש"נתגלו בימים שלאחר הגשת הערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים ראיות חדשות ומזכות שלא היו ידועות למבקש בטרם הגשת הערעור...". יחד עם זאת טענה זו נטענה באופן כללי ובלי ביסוס מספק – והיא חסרה תימוכין ראויים לגרסה שאכן כך התרחש. במצב דברים זה, הדרך בה נקט בית המשפט המחוזי הנכבד היתה אפשרית, אף כי יתכן ומוטב היה לאפשר את שמיעת המומחה.

19. בהתחשב בכל האמור לעיל וביתר הראיות שבתיק, לרבות גרסאותיו השונות של המבקש (כולל בעדותו במשפט) לגבי מקום הימצאו בעת האירוע – לא מצאתי כי יש בבקשה כדי ללמד על עיוות דין שנגרם למבקש בהרשעתו, או כדי להצביע על הצורך לקבל עתה את הראיה החדשה בענייניו של המבקש, שכן בשים לב למכלול האמור – אין בכוחה של ראיה זו כדי להביא לצליחת המשוכות אותן קבע המחוקק למשפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק.

20. אשר על כן – הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ה בכסלו התשע"ט (03.12.2018).

המשנה לנשיאה